

Uničovské

Beránkovy

noviny

Čtvrtletní list vydávaný pro potřeby hostince U Bílého beránka v Uničově

3. číslo

červenec 2011

Výroba piva v Uničově

Počátek tradice pivovarnictví lze datovat již do doby založení města, tedy na počátek třináctého století. Na základě privilegia z roku 1234 je doloženo, že se pivo vařilo v právovárečných domech. Dlouhá staletí byla výroba provozována po řadě majiteli těchto domů, tzv. právovárečnými měšťany, jichž bylo ve městě 115. Tato výsada znamenala pro právovárečné měšťany výrazný ekonomický přínos, ale právě z tohoto důvodu byly výroba a šenkování piva předmětem četných sporů mezi měšťany, jak je doloženo opisy listin z roku 1593. V provozu byl ovšem také vrchnostenský pivovar v (Horní) Sukolomi. Tato skutečnost je doložena listinou z roku 1620, kterou purkmistr a rada města Uničova sjednali s Janem Jindřichem Štulcem smlouvu o užívání tohoto pivovaru, který byl v té době s celou vesnicí v majetku města.

Podomní výroba piva však trpěla mnoha nedostatky a doba novověku si vyžádala postupnou koncentraci a modernizaci výroby. Nejdříve byla v roce 1771 soustředěna výroba sladu do společné sladovny (objekt v Panské ulici naproti knihovny s typickým sladovnickým komínem – otočná nástavba na komíně, zajišťující ventilaci nad sladovnickými hvozdy* se ve starém pivovarnickém žargonu nazývá čepice pana stárka) a v roce 1778 byl v tomto objektu zřízen též pivovar. Tímto okamžikem končí po více než půl století tradice podomního vaření piva. Mezi lety 1769 a 1917 působil ve městě cech pivovarníků, v archivních fondech se dochovávala jeho protokolní a pokladní kniha.

V této době byl také vybudován nový pivovarský objekt v dnešní Šternberské ulici. Ležácké sklepy byly zapuštěny do zrušeného vodního příkopu (středem bývalého pivovaru procházejí zbytky hradebního zdiva, které byly v druhé polovině 20. století z důvodu ochrany obe-

zdeny). V půdních prostorách vysokého traktu s komínem, který na západě uzavírá tento objekt, byla umístěna nádrž, která pivovar zásobovala vodou. Dochovaný komín zajišťoval ventilaci ležáckých sklepů. V malém objektu uprostřed dvora pivovaru se nacházela bednářská dílna.

V roce 1901 odkoupila od právovárečného měšťanstva pivovar Společnost severomoravského pivovaru a hanácké sladovny, která modernizovala provoz a v roce 1902 instalovala parní stroj. Společnost vlastnila objekt pivovaru až do roku 1948, výroba piva však byla ukončena posledním výstavem již v listopadu roku 1946. Kvalita vyráběného moku však zřejmě nebyla příliš valná, neboť byl zaznamenán názor pamětníka, že kdo pil uničovské pivo, nemusel pít šaratici.

Po roce 1948 sloužil objekt jiným účelům. Do konce šedesátých let zde sídlila konzervárna RUNKA (Rolnická uničovská konzervárna?), která zpracovávala produkci ovoce a zeleniny z okolí. Na etiketě podniku byla dívka ve stylizovaném kroji na žlutém podkladě. Od konce šedesátých let až do roku 1991 patřil objekt podniku Ovoce a zelenina (stejně jako většina objektů zrušených pivovarů v jiných měs-

tech, např. ve Šternberku) a sklepní prostory byly využívány jako sklady. Součástí skladu byla ještě počátkem osmdesátých let výroba kysaného zelí, která byla poté z hygienických důvodů zrušena. Podnik zahájil koncem osmdesátých let částečnou rekonstrukci objektu bývalé sladovny, která však byla poplatná možnostem tehdejších stavebních technologií.

Počátkem devadesátých let se v rámci privatizačního procesu objekt pivovaru ocitl v soukromých rukou a na krátkou dobu byla obnovena výroba kysaného zelí. Dnes má větší část bývalého pivovaru vietnamského majitele, který zde provozuje Obchodní dům Slunce. O obnovu tradice vaření piva ve městě se ještě počátkem devadesátých let pokusila privátní společnost v objektu č. p. 21 na Masarykově náměstí (dnes druhá budova městského úřadu), která zde chtěla vybudovat hotel s restaurací a hostinským pivovarem. K realizaci tohoto záměru však z ekonomických důvodů v budoucnu nedošlo. Na tradici výroby piva v Uničově tak v současnosti odkazují pouze dochované budovy a název ulice Pivovarská.

Dalibor Horák

*síta, na kterých se rozprostírá slad k sušení

Zdroje:

- <http://www.pivovary-olomoucka.estranky.cz/clanky/sterberk-unicov.html>
- archivní fondy SOka Olomouc
- vzpomínky pamětníků

Pohled na objekt bývalé sladovny z Brničské ulice v roce 1986
další fotodokumentace na straně 2

Pohostinská zařízení v Uničově v roce 1990

Po prudkých společenských změnách na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století bylo i v Uničově zřejmé, že s největší pravděpodobností dojde ke změně systému vlastnictví a provozování jednotek obchodu a služeb včetně pohostinských zařízení, které do té doby provozoval Státní podnik Restaurace a jídelny, popř. Spotřební družstvo Jednota. Tuto skutečnost si uvědomovali i členové Rady Městského národního výboru v Uničově, kteří si v polovině roku 1990 nechali předložit seznam těchto provozoven s jejich hodnocením. Opis části podkladového materiálu pro jednání rady městského národního výboru uvádíme v takové podobě, jak byl v té době tomuto orgánu předložen, vyjma poznámek, psaných kurzívou.

Provozovny RaJ Olomouc

Národní dům – Masarykovo nám. – ved. p. Šimek. Provozovna je zařazena do III. cenové skupiny po modernizaci v r. 1986 je zprovozněna kavárna II. cen. sk. V I. poschodí, která se využívá m. j. k svatebním hostinám, zasedáním organizací, školení atd. Hudební produkce 1 x v týdnu. Restaurace v přízemí zajišťuje celodenní stravování, ubytovací kapacita je 49 lůžek.

Kavárna Klub – nám. Družby – ved. p. Ličman. Provozovna zařazena do III. cenové skupiny. Vybavení interiéru odpovídá moderním požadavkům. Provozovna zajišťuje stravování a občerstvení pro schůze, školení, svat. hostiny a kulturně společenské akce. V červnu r. 1990 byl provoz kavárny oddělen od K vybudováním samostatného soc. zařízení. Podnik RaJ musí vyřešit celotýdenní využití zahrady a účinnou ventilací odstranit nežádoucí pachy z kuchyně do prostor SK.

Gril bar – ul. Obránců míru – ved. p. Ličman. Provoz byl zahájen v lednu 1988, od té doby jsou plynule zajišťovány služby rychlého občerstvení na velmi dobré úrovni. Byl zaveden prodej smažených hranolků v kelímku přes ulici, atraktivní cukrovinky. Chybí odsávání, nedoporučuje se kouření z důvodu podávání rychlého občerstvení. (*dnes herna Spektra*)

Bufet Tempo – Gottwaldova ul. – ved. p. Kubová. Provozovna je zařazena do III. cenové skupiny, zajišťuje rychlé občerstvení včetně teplých jídel. Zhoršila se jejich kvalita. Byl zaveden prodej čepovaného piva. Provozovna je ztrátová, proto podnik uvažuje o možnosti ekonomického pronájmu. (*dnes prodejna sportovních potřeb na Šumperské ulici*)

Restaurace Černý Orel – Masarykovo nám. ved. p. Svoboda. Provozovna je zařazena do III. cen. sk. Bylo vybudováno okénko, kde je nabízen párek v rohlíku

a zmrzlina. Úroveň této provozovny je dána především strukturou zákazníků. Přesto je zde udržována čistota a pořádek.

Restaurace na hradbách – ved. p. Fingerová. Provozovna je zařazena do III. cenové skupiny společně s přílehlou vinárnou. Vinárna je ve II. cen. skupině. Restaurace podává teplá jídla, ubytovací kapacita je 16 lůžek. Pro zvýšení kvality obsluhy a podávaných jídel musí podnik zvýšit kvalifikaci pracovníků nebo stávající kvalifikovat.

Vinárna U krále Jiřího – ved. p. Stejskal. Provozovna je zařazena ve II. cenové skupině, je zde zajištěn noční provoz. Nedostatkem zůstává malá kapacita při provozování hudební produkce – 60 míst.

Denní bar – Espresso Družba – ved. p. Šimek – provozovna je zařazena do III. cenové skupiny. Vybavení interiéru odpovídá požadavkům. Provozní doba omezena od 15.00 do 20.30 hod. a slouží především návštěvníkům kina. (*dnes malý sál v budově kina*)

Restaurace U nádraží – ved. p. Manet. Provozovna je zařazena do IV. cenové skupiny. Nedostatečné větrání místností a WC, která jsou ve špatném stavu. Nevýhovující jsou sklepní prostory pro manipulaci se zbožím. Přestože se provozovna nachází v asanačním pásmu je třeba zlepšit její současný stav.

Restaurace Na střelnici – ved. p. Bartl. Provozovna je zařazena do IV. cenové skupiny. V letním období je provoz posilněn Kolibou. Na provozovně jsou zajišťovány svatby a akce společenských organizací. V současné době bude provedeno vyčištění a úprava okolí celého areálu.

Bufet – nám. Fučíkovo – ved. p. Šimek. Provozovna je zařazena do IV. cenové skupiny. K provozovně jsou opakovaně připomínky ze strany nájemníků i občanů nakupujících v prodejně potravin na zákaznicky konzumující pivo před bufetem.

Kavárna TJ – ved. p. Pospíšil. Provozovna je zabezpečována Tělovýchovnou jednotou US a je zařazena do III. cenové skupiny. Na rekonstrukci a modernizaci stravovacího a restauračního zařízení je zpracován projektový úkol. Rekonstrukce spočívá v rozšíření provozu o přípravu teplých jídel a další společenskou místnost. Tím se rozšíří služby především pro účastníky zájezdů, kteří jsou ubytováni v ubytovně TJ.

Pohostinství Jednota

Dolní Sukolom – ved. p. Kašparová. Pohostinství je zařazeno do IV. cenové skupiny. Je asi 10 let po rekonstrukci. (*dům na křižovatce k UNEXu*)

Horní Sukolom – ved. p. Nerušilová. Obdobná situace jako v D. Sukolomí.

Problémy s nízkou tržbou. (*dnes diskotéka METAXA*)

Nová Dědina – ved. p. Machala. Pohostinství je zařazeno do IV. cenové skupiny. Stará budova, zastaralé vybavení. Velké problémy s tržbou. Pohostinství je nerentabilní. Zcela nevyhovující soc. zařízení.

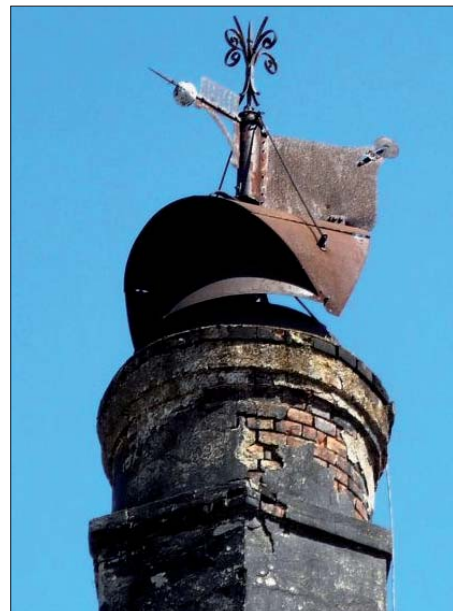
Benkov – pohostinství od 11. 1989 zrušeno. V současné době probíhá rekonstrukce objektu bývalé školy na novou provozovnu.

Střelice – ved. p. Staničková. IV. cenová skupina. Zařízení a vybavení je velmi staré a nevyhovující. Vysoké tržby. Podnik Jednota má eminentní zájem předat všechna uvedená pohostinství do ekonomického pronájmu soukromníkům a to do konce roku.

Nebylo vinou členů rady městského národního výboru, že osud některých zmínovaných provozoven se v budoucnu ubíral jinou cestou, než bylo původně zamýšleno. Jak již můžeme s odstupem času posoudit, zaniklé provozovny byly ve více než dostatečné míře nahrazeny nově vzniklými restauračními zařízeními.

Dalibor Horák

Výroba piva v Uničově

Detail zakončení komína sladovny a pamětní deska z roku 1824 ve dvoře pivovaru

